

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 ..

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai és vegyestartalmu közlöny

második év folyama, második felére.

Midőn ez évnegyed elején, a „Székely Hirlap“ szerkesztésének gondjait magunkra vállalni merészeltük, e szíves — s legalább előttünk — méltányos kéréssel fordultunk a t. közönséghez: „függessze föl kárhoztató ítéletét, míg az eredmény-nyel megösmarkedett.“

Most, egy évnegyednek már-már végén, az eredmény a t. közönség előtt nyilván van.

Az előfizetők meg nem fogyatkozott száma azt bizonyítja: hogy becses bizalmukat előlegezni sokan voltak szívesek.

A jövő félévi előfizetők száma arról fog tanúságot tenni: vajon érdeküket szolgálni — mi feladatunk és törekvésünk volt és lesz — eltaláltuk-e a helyes utat.

Azok, kiknek véleménye, törekvéseink daczára, oda ütött volna ki, hogy „olesó húsnak hig a leve,“ vegyék szíves figyelmükbe, hogy Róma nem egy nap alatt épült; meg hogy a hatalmas szavu Stentor is volt egykor gyűgyögő gyermek.

Lapunk iránya marad, a mi eddig volt: határozott Deák-párti; mely mellett a balpártok meg-megújuló viszongásai mindennap új erősségeket szolgáltatnak.

A „Dürückölőt“, melynek némi figyelmet kelteni szerencséje volt, tovább is folytatjuk, szemünk előtt tartva mindig: hogy olyan az élez, mint a szél, szép ha habokat csendesít, vagy rengő kalászon simul végig; de kellemetlen, midőn kulcslyukon fűtyöl át. Tudjuk: vannak kevesen, kiknek természete nem szenved a sót; de kötelességünk azon jóval tetemesebb számot venni figyelembe, kiknek a tej sem izlik só nélkül.

Azon többfelől hallott óhajást illetőleg: hogy a lap eddigi kicsiny alakját meg kellene nagyobbítani: kinyilatkoztatjuk, hogy azonnal megteesszük, mihelyt az előfizetők szaporodott száma, ár-fel emelés nélkül, lehetővé teszi.

Előfizetési díj, mely a **Wittich József** czégü helybeli könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász **Imreh Sándor**hoz utasítandó:

Egészévre	4 frt o. é.
Félévre	2 „ „ „
Negyedévre	1 „ „ „

Az előfizetések beküldésére, a **postai utalvány** legjutányosabb és legkönnyebb mód.

Hat, egyszerre beküldött előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Maros-Vásárhelytt, 1870. június 18.

a „Székely Hirlap“
szerkesztősége.

Kolozsvár, 1870. jun. 18.

I.

Bármely intézmény életrevalósága, fennállása attól függ, hogy mennyire képesek azon alapelvek, a melyeken nyugszik, megfelelni a haladó kor igényeinek. Lehet, hogy az előállásakor felmerült szükségleteket teljesen pótolta; hogy egyes, a messze jövőre kiható eszmék megvalósítására tökéletesen elégséges volt; hogy talán a particularismus szűkkeblű korában az egész társadalmat, mint organicus egészet érdeklő ügyek lettek általa felfejtve, s a jövő számára biztosítva: de hogy ma e magasztos feladatnak megfelelhessen, hogy az eszméknek szabad fejlődését ne gátolná; elfogultság nélkül nem állithatni, ha roskatag, ingadozó s csak tengődő létét tekintjük napjainkban.

Egy ilyen roskadozó, elavult alapon nyugvó intézmény áll a többek között előttünk, s ez: az erdélyi ref. superintendentia legfőbb kormányzó és törvényhozó hatósága, az egyházi főtanács jelen szerkezetében.

Azon korban, midőn Erdélynek az anyaországtól való különválása után a nemzeti fejedelmek alatt az egyházi és állami ügyek teljesen egybe voltak forrva, anynyira, hogy minden a bevett felekezetek egyházait érdeklő viszonyok már azonnal államiaknak is tekintettek, s így állami elintézés alá tartoztak az országgyűlésen, vagy a fejedelmi tanácsban: kellett, hogy oly alakulást nyerjen, a mely az országgyűlés vagy a fejedelmi tanács szerkezetének megfelelően; s kellett, hogy az állami önállóság megszűntével a már szerzett alapokon tovább, és oda fejlődjék, hol ma áll.

Ismeretes előttünk országgyűlésünknek az 1848 előtti szerkezete, mely a me-

gyei, városi és rendi képviselőiben, s ez utóbbiak között a regalistákban csak a particularis érdekeket tüntette fel: nem csodálkozhatunk tehát, ha az ennek alapján szervezett és fennálló egyházi főtanács is ez érdekeknek hódolt s határozataiban elgyengültsége miatt, ennek nem ad ma is kifejezést.

Az 1780-ki francia forradalom felforgatta a helyt álló társadalmat, s annak helyébe egy folytonosan mozgó, organismust állított. Bárha Európa politikai tényezői a haladásnak sz. Ilona szigetén gátot reméltek is vetni: századunknak már első fele is megmutatta hogy azt a mi önmagából természetszerűleg fejlődik, megakadályozni egyáltalában nem lehet, miután a természet törvényei az emberekéi felett állanak. Igen, a francia forradalommal kifejtett társadalmi eszmék jutatták érvényre az egész uralmát az egyeseké felett, az egész érdekének elsőbbségét a particularismus felett.

Ez eszmék hatása nálunk is mutatkozott, mind az állami, mind az egyházi téren, s mutatkozott már a 30-as években. Hiszen a jobbágyi viszonyok rendezésének szükségessége, ennek volt kifo-lyása; hiszen az 1836-ban kinevezett bizottság munkálata, melynek feladata egy az egyházi főtanács szervezésére vonatkozó javaslat készítése volt, ennek legpraegnansabb bizonyítéka stb.

Nemzetünk állami életében kellőleg felfogta feledatát s az 1848-ki törvényekben életbeléptetett népképviselőiben, habár némileg hiányosan, de még is uralomra juttatta az egésznek uralmát. Azonban mellőzte ezt az egyházi életben.

Az anyaországban vajudik ugyan a lakosság nagyobb részének felekezeti, katolikus autonómiaiális ügye; s ha a kezdeményezésből következtethetünk a végeredményre, talán ama példabeszéd jut eszünkbe, a mely hegygyel egeret született. Így van ez az erdélyi katolikuskoknál is.

Az anyaországokban a protestánsok már rendezettebb a kor igényeinek megfelelőbb alapokra fektették ügyeiket, s bárha tökéletes emberi mű nincs is, még

is teljes örömmel üdvözölnők a miéinket is ilyen hasonló helyzetben.

Ha valaki azt kérdezné, hogy mi az az erdélyi ref. főegyházi tanács? egyebet nem felelhetnénk, mint a nagy Wesselényi fogalom meghatározását ismételnők, t. i. egy oly legfőbb kormányzó és törvényhozó hatóság, a melynek alkat elemei ismeretlenek, s a mely parancsol a nélkül, hogy parancsait valahol érvényesíthetné!

A felelet teljes képét nyújtja egyházi főtanácsunknak. Ugy hiszem, hogy levelem folytán ez állítasomat tökéletesen bebizonyíthatom. És mi lehet ennek oka? Feleletet ép a már említett természet-szerű fejlődésben találunk, melyet gátolni nem lehet.

Avagy ki vár érdekeltséget, engedelmességet, egy oly testület iránt, a mely saját józan felfogása szerint non sens? ki vár érdekeltséget ott, hol teljesen hiányzik annak tárgya? ki vár engedelmességet ott, hol az általa bizonyos célok megvalósítására felállított és alárendelt közegek ép azon határozatoknak szegülnek ellent, a melyek alkotására ők magok is befolytak?

Határozottan ki kell mondanunk, miszerint egyházfőtanácsunk jelen szerkezetében tarthatatlan, s bárha egyes körrendeleteiben annyira hangsúlyozza is az egyházi és nemzetiségi érdekek igényeit, azoknak nemhogy előmozdítására, de éppen kárára van.

A szervezés szükségessége nem általunk van először hangsúlyozva. Érzik azt egyházunk tagjai mindnyájan; érezték azt már akkor, midőn az egyházi reformok valósítása, a képviseleti rendszerben meg-

kezdett, midőn az általános zsinat készített erre vonatkozó javaslatot. Hogy a szükséges reformok az absolutismus korszakában keresztül nem vitettek, azt képesek vagyunk felfogni; mert oly viharos időkben, mint a minőket keresztül éltünk, természetes, ha a roskadozó épület megbontása veszély nélkül meg nem történhetett, de hogy ma miért kell azzal késnünk, nem érthetjük.

Ugy hisszük azonban, hogy nem tévedünk, ha a már fennebb említett véleményünket itt határozottan kifejezzük abban t. i., hogy ha a politika kitágult mezén az egyéni érdekek háttérbe szorítottak, egy tért kell számukra fenntartani, s ez az egyházi. — Meggyőződésünknek adunk kifejezést, ha nyilvánítjuk, miszerint a politikai életben elvesztett befolyást az egyházin kell érvényesíteni.

Kérdezni fogja talán a tisztelt olvasó, honnan támadnak e gondolatok keblünkben; hiszen ma ép bizottságok vannak kinevezve, melyek a szervezés cél-szerű keresztülvitelén munkálkodnak, s a melyek munkálatukkal már készen is vannak? Engedjen meg a kérdést feltevő, de mi a bizottságok munkálatát nem tekinthetjük reformnak, nem kötelezőnek s annak keresztülvitelét nem tarthatjuk fajunk mindent halogató természetének. Az első-ről azonnal meggyőződhet bárki is, annyira, hogy azt emlitenünk felesleges is, az utóbbira nézt felvilágosítást ép fajunk természete nyújt, mely a szükségben gyorsan határoz s határozatát még gyorsabban foganatosítja.

A rendezés szükségességéről mindnyájan meg vagyunk győződve; más okot

tehát egyáltalán nem vagyunk képesek felfedezni.

Azonban beszéljenek maguk a tények.

Dürrückölő.

Emberi gyarlóságunk igen sokszor van azon helyzetben, hogy valamely jelenség alkalmával, az okot az okozattól külön választani nem képes. Sokat vitatkoztak, s még maig sincsen eldöntve; ha valjon a tyúk, vagy a tojás lett-e előbb, kezdetben. A következtetés, meg a „M. P.“ ily némű kérdése nem ily fogos. Itt a következtetés az ok. Ennek világos bizonyossága ez is: Közelebből, azon — szerinte — „különös” hirre, hogy a váci fegyház igazgatója Czöbel Pál, állomásától felmentetett volna, azon vád alapján, hogy az Asztalos és Madarász megszökésére szemet hunyt, jajdul fel. Mondja, hogy az a legnagyobb scandalum lenne, hogy nincs oly kormány a világon mely legalább titokban, ily két bajszerző megszökésén ne örvendett volna. Végül méltatlankodása ily szavakba hal el: megromlott világ, nyomorult erkölcsök. Feltéve, hogy ama bajszerző urak — köhöz legyen mérve — a jobb oldalhoz tartoztak, és szökésükre, nem egy fegyházigazgató, de maga az igazságügyér, vagy ép a miniszterelnök hunytak volna szemet; valjon mit mondana? Hisszük: meg rángatná a láрма harangot, a miniszteri omnipotencia ellen. Szerinte megbüntendőek lennének azok, kiknek mind ez ideig sikerült az ál-Vesselőnyit fogságban tartani, valamint azon ör is, ki közelebből Szegeden a Rósa Sándorék szökési kísérletét megakadályozta. Erre csakugyan el lehet mondani: „megromlott világ, nyomorult erkölcsök.”

* * *

Midőn embertársaink nagy száma közt bizonyos nyavalyát látunk grassálni, nem hiszünk oly érzéketlen szívet, melyben egy pillanatra bár vágy ne ébredne: ugyan mikép lehetne szerencsétlen barátainkat e nyavalyából kigyógyítani? Ily vágy ébred bennünk, látván városi polgártársaink igen nagy részét a baloldaliaskodás nyavalyájában synylódni. Szeretnénk orvosszert találni a bajra. De mi legyen ez? Érvek mit sem használnak, hiszen ezek elől nem pamuttal, de tenyerőkkel dugják be füleiket polgártársaink. Tudnánk mi egy gyógyszer: a tények meggyőzőbb erővel bírnak az érveknél. Ezen igazságra építve, ha szoros összeköttetésben volnánk gr. András Gyulával, reábeszélni igye-

TÁRCZA.

A férfiakról a nőknek.

(Olvasta Szász Béla, a jun. 7-ki jótékony hangversenyen.)

E felolvasással már harmadik éve vagyok adósa e tisztelt társaságnak,* vagy legalább egy részének, — s ámbár nemem tulnyomó többségű példányai kiváló hajlandósággal viseltetnek az adósságok lerovásának halogatása iránt: ezuttal dicsérendő kivételt kívánok képezni e szabály alól s beváltom kibocsátott váltómat, s tovább nem kívánom azt prolongáltatni — saját érdekében is, mert a bankok és pénzüzerek igen nagy százalékot szoktak a prolongálásért fölszámítani — s pedig ki nem érdekedik mai nap-ság: ki pénzzel, ki hirrel, ki a kegyességgel, ki a népszerűséggel, politikával, szerelemmel, egy szóval minden adásvevésre alkalmas portékával.

A férfiakról akarok, pár nagyjában odavetett vonást — az idő rövidségéhez mérten — örök elé rajzolni, mit nem csak azért nem tartok vesztett fáradságnak, mivel az önismeret mindig csak előnyünkre szolgálhat, — hanem azért sem, mivel a t. női közönségnek alkalmat kívánok nyújtani, hogy saját tapasztalatait az enyéekkel összevetvén — mert kinek van több alkalma a férfit tanulmányozni, mint éppen a nőknek? — igazoljon avagy helyreigazítson.

*) Midőn a fölolvadási estélyen „A nőkről a nőknek” olvasott.

Ha az ember magát a teremtés koronájának szereti nevezni (zárjel között mondván: alig hiszem, hogy a hernyó, ha gondolkozni tudna, ne lenne meggyőződve, hogy a káposzta levél csak ő érte van teremtve —): a férfiu meg az emberek között is az első helyet követeli magának, sőt nem csak nyelvünkben foglalja le az ember szót kizárólag magának, hanem a gyakorlati életben is majd minden működési tért a maga számára foglal el, mire tulnyomó ereje elég fegyvert is szolgáltat kezébe. Ő rendelkezik a házban, ő igazgat a hazában, ő hódít országokat és sziveket (bár e birodalomban elégszer ő a meghódított) ő mivel tulnyomólag a tudományt, művészetet, és mesterségeket, vallást alapít, új államformákat terem, tesz-vesz korlátlanul, mint megannyi abszolút monarcha. A nő evel szemben az első- vagy gyerek-szoba, a konyha, a tánczterem és sétatér, a fürdő és színház uralmával kénytelen legtöbbször megelégedni, s hol hatalma és hatása kivételesen tovább terjed: azt is csak finom tapintatának, ügyes cselszövésének, arca szépségének, a szerelem mámorának köszönheti, s mihelyt ez időszzerű előnyeit elveszti: éppen úgy ki van téve a vereségnek, mint a fegyveres hódító, ki uralmát csak addig tarthatja fön az idegen meghódított nép között, míg fegyvere töltve, kardja kivenve, őrei ébren, de mihelyt elnyomó ereje lankad: a zsarnok rabszolga lesz, ha nem az a „csöndes ember”, ki szemét többé föl nem veti kezét többé föl nem emeli, mivel legyilkolt, eltorzított halott....

Ez a tényleges valóság prózái rajza, t. hallgatóim. S ugy hiszem nem csak a férfiak mond-

ják rá öntelt mosolylyal és kifeszített mellel hogy: „meghiszem azt!” — hanem a szépnem tagjai is sohajtva bolintanak fejecskéikkel (ha ugyan a mai női fejek: fejecskének nevezhetők) hogy: „biz az ugy van!”... — S ha az újabb időben látunk is néhol törekvést arra, hogy a nők ez u. n. rabságból fölszabadulhassanak s ép annyi rész jusson számukra is a cselekvésből, mint a világ zsarnokának, a férfinak: nem csak a nőben a női gyöngéd-érzelmességet szerető és anyai tevékenységet imádó férfiak sajnálnak, hogy az élet zamatját szolgáltató illat-szerű nő a sáros, brutális élet zajába kevertessék és ott bekevertessék; hanem magok a már anyákká vált, azaz tökéletes női fogalmat elért és betöltött nők: nem találnak maguknak időt sem magukban kedvet, hogy a gyermekszobát elhagyva a forum, a közélet küzdelmeibe vegyítsék magukat.

De honnan e tulnyomó fölény, e kizárólagos hatalom jogcíme, melyet nem csak a férfi követel és bír, hanem haligatólag, lehet talán kényszerítve, maga a nő is elismer?

Igaz, a férfiu már testében a tulnyomó cselekvésre, erőlyre, hatásra van magától a természetből predestinálva. Csorotváza nagyobb és ily erősebb; tagjai szilárdabbak és így a nehéz munkára képesítvők. De tulfelől a nő érzékei finomabbak, idegei, akarata kitartóbbak; izmai, tagjai hajlékonyabbak, mozgékonyabbak s így mit amaz erőben előnyül bír, azt emez ügyességben kitartásban majdnem utánjótolja, — s ha a férfiu föladata a cselekvés: a nő meg esetlet vét, s a siker nem tudom melyik részen lesz? (Folyt. köv.)

keznénk: neveztesse ki a kormányzó miniszteriumot városi baloldali matadoraink sorából; tegye meg miniszterelnökké Lázár Adámot, a cultus tárcáját bizza Kovács Aronra, a pénzügyérseget Cseh Louisra; közlekedési miniszternek jó volna Balog Jóska, ipar- és kereskedelmi miniszternek Vinkler Károly, ki oly nagy tökélyre emelte a téglagyártást. Azt mondatnók nekik királyunkkal: ime kezetekbe adom a hatalmat, teljesítetek azon ígéreteket, melyekkel polgártársaitokat felporoztatok. Mi meg vagyunk győződve: hogy legválvettebb működésüknek sem fogna sikerülni, a hazai kulturát bár egy hajszállal előbbre vinni, mint hová azt b. Eötvös emelte, szóval e jeles statusfériaink sem fognak kolbászból fonni a hazai kerteket. E tényre be kellene látni polgártársainknak, hogy a hazának fölvirágoztatása nem lehet pillanat műve, nem olyan az, mint a primula veris, mely a tavasz első sugárai után csakhamar kinyitja virágait: de hasonlít az áloéhoz, melynek az évek hosszú sorára van szüksége, hogy virágainak színponpáját kibonthassa. Ha e tény sem fogná polgártársainkat kigyógyítani, akkor a nyavalya cronicus, emberi tudomány nem tud reá gyógyszer praescribálni.

Mese.

A vidéki hírlapíró, s a provinciális Zirzabella.

Z. Ah nézze csak uram, „mi szép az ég,” mily bájkellemű türkiz fényvel szikráznak annak milliárd csillagai! Ah nézze csak, annak a többinél fényesebb csillagnak, mely épen rám néz — meg is érdemlem — udvara van. Ah akkor udvarlói is lehetnek. Oh szerencsés udvaros csillag! Voyez! épen most bukkán föl a hold, mint Venüsz a tenger habjából. Oh az a belvederi Venüsz! A propos, akármit mondanak a tudósok, Venüsz kék szemekből lövöldözte a szerelem nyilait. Ellenkezőt csak az állithat, kinek nem volt kék szemű felesége. Siehe da! a kedves az ábrándos holdnak — Lunának — is vannak foltjai — si donc mily pöbelhaft — szépség tapaszai. A foltozás lélekölő, prozai mesterségét soha sem állhattam ki, ez időt inkább szellemem mivelésére fordítottam, észelve, a sphérák harmoniáját, s gyönyörködve annak magasztosságán. De hogy szavamot ne feledjem, mit gondolt uram a hold setétli helyeiről?

Hírl. Azt hiszem Nagysám, hogy kevés tanulmányom alapján, melylyel, mint hosszas fáradozásaim eredményével, dicsekedni szerencsés vagyok, biztosan állithatom, hogy azon foltok ujjonnan nyomott ujságok, s száradás végett vannak kiterítve.

Z. Que dites vous?! Mily bizarr idea. Ne apprehendáljon érte, de ilyet a magyar regényirodalomban nem láttam. Még a francziák sem mondanak efélet, pedig Paul de Kock érdekes leleplezéseket tett. Ily bétiset csak valamelyik bornirt provinciális lap mondhat, melyről keveset tud a providencia. A propos! Ugy-e charmanthe szójáték? Medicis Katalin szívekkel játszott, én szavakkal. Chacun a son gout. Aztán némelyik még „Dürückölöt” is tart. Maga a szó is grob, élcei pedig non sensok. Ki nem állhatom a dürückölést az ujságban. Igaz csak akkor látok vagy egyet, ha kisebb rendű boltból vásároltatok valamit; a nagyobbakban már ösmerik természetemet s megkímélnék az eféle quelque chosektól. Némelyek még auffindolnak is valamit benne. Les ipeuvres! Nem csudálkozom: „de gustis non dispis.” Also, hogy szavamot ne felejtsem, azok a vulgo: foltok, esteticae: szépség tapaszok luna szende fisiognomiáján, factis nem lehetnek egyebek, mint ifju huszár tisztek. Ah azok a huszárok! Die sind zum Küssen!

Mese magyarázat: entre-nous nondva, dupej vagyunk szenvedélyeinknek, az emberiség sebbik felét sem véve ki, mindannyian. Én is, te is, ő is.

— Rendeletek tára. Az igazságügyminiszter az 1868. és 1867-ik évi rendeletek tárának újbóli kiadását elrendelte, s utasítá a törvénykezítési osztályt, miszerint azok szerkesztését azonnal munkába vegye. Ezen intézkedéssel egy lé-

nyeges hiány lesz pótolva, mert az 1867-ik évi rendeletek tára — tudtunkkal — egészen, 1878-ik évi pedig nagyrészen elfogyott.

— Állami tűzkár-térítő intézet. Weisz Bernát, még a múlt évben, egy röpiratot tett közzé az állami tűzkár-térítő intézet ügyében, s közelebből, ezt illetőleg kérvényt adott be a törvényhozásnak. A szóban lévő tárgy országos tűzkár-térítő intézet létesítése, azaz, hogy minden az országban történő tűzkárt az állam kárpótoljon. Ha e terv keresztül vitetik, akkor nem fog megtörténni azon most gyakran előforduló eset, hogy tűzvészek alkalmával egész helységek jutnak koldusbotra. Weisz röpiratában, statistikai adatok nyomán kiszámítja, hogy míg most a legkisebb ház 3—7 frtot, a nagyobb 30—40 frtot fizet; addig a tervezett állambiztosítás mellett, a legkisebb fizetés 20—30 kr. a legnagyobb pedig 4—5 frt lesz. Mert míg a létező biztosító intézetek, melyek mellett azonban az országban lévő épületeknek huszadrésze sincs biztosítva, részvényesekből állnak; kiknek osztalék kell, s ezenkívül igazgatókat ügynököket kénytelenek tartani, kik hasonlólag haszonért szolgálnak, az állami biztosításoknál egészen másképp lenne. Itt nyereszkesedés, és ügynökök fizetéséről nem volna szó. Mindezek szembetűnő előnyök, s óhajtjuk mi, is hogy a kormány e tekintetben törvényjavaslatot terjesszen elő. Addig pedig nagyon helyesen tesszük ha biztosítunk.

KÜLFÖLD.

△ A FRANCZIAORSZAGI kerületi főtanácsosok választása véget ért s a választás meglehetősen conservativ szellemben ütött ki. Marseille ismét radicalis szellemben választott s már azt beszélik, hogy ennek folytán az ottani Lever el fog bocsáttatni. Bordeaux szint radicalisokat választatott Levertur és Jules Simon urak személyében. Rouen conservativ szellemben szavazott, míg Havreben az ellenzék győzedelmeskedett. Szt. Etienneben szinte demokrata jelölt választott meg. Cetteben pedig egyszerű munkást, egy kőfaragót választottak meg. A Moniteur az eddigi eredményt következőleg állítja össze: Négyszázötven cantonra 253 főtanácsos esik, ki újra megválasztatott. Ezek közül 5 radicalis van, 143 új jelölt választatott, kik közül 118 conservativ, 25 az ellenzéki párthoz tartozik.

OLASZORSZAG-ból ismét miniszterválság hírért vesszünk. Ratazzi, az ellenzék vezére a legközelebbi kamraviták alkalmával nagy beszédet tartott, s most az. híresztelik, hogy Victor Emanuel király gratulált neki e beszédéért. Ha ez igaz, ugy valószínű, hogy a király majd tovább is megy, s őt fogja egy új kormány alakításával megbízni.

A ZSINATI örvendetes hír, melyet mi is említünk, s mely szerint a csalhatatlanság kimondása elnapoltatott volna: nem valósult. Sőt inkább teljes kilátás van, hogy e szerencsétlen határozat erőszakkal is mielőbb ki fog mondatni. Ezt bizonyítja a felhivatalos „A. Havas” következő cikkekcskéje is:

„A római rendőrség minden mértéken felül gyanakvó. A közhelyiségektől valamely lapot megtagadni vagy rájuk egy mást erőszakolni nem csekély dolog. Miután a „Journal des Debats” Rómából 1867. óta ki van tiltva, a France foglalta el e lap helyét. — Hihetőleg e lap sem talál többé kegyelmet a kériheletlen római censura előtt. Négy-öt nap óta elnyomják azt „ellenséges magatartása miatt a zsinattal szemben.” Az „A. A. Z.” egy száma ritkán talál kegyelmet és még az „Illustration” (képes nem politikai hetilap) is gyakran kegyetlenül szétvágatik. A censura ollója egy tiszteletre méltó tirolinak kezében van, kiről azt állítják, hogy minden nyelvet ért, egyet sem tud. Itt azután egyszerűen segít magát, Mi felfogási képességét meghaladja, az ollójának áldozatául esik.”

A SPANYOLORSZÁGI állapotok megint új fordulatot vőnek. A legújabb tudósítások szerint: Prim is az iberiai unió mellett van, s e czékből történt volna Saldanha hg. államesinyja is. A portugálok azonban nem igen hajlanak ez

egyesülés felé, melyből mindenesetre ők huzaák a rövidebbet a nagyobb Spanyolországgal szemben. A francia kormány néhány spanyol megye átengedése által lenne e terv számára megnyerve.

VEGYES.

* **Rajner Pál** belügyér e hó 14-kén este ép egészséggel a fővárosba érkezett.

* **Unapi országos vásárunk**, mely más-kor a legjobbak egyike szokott lenni, ez alkalommal silányul ütött ki. A baromvásár inkább csak csere-beréből állott, minthogy egyetlen idegen marhaszedő sem jelent meg. Ennek előre látható következtetése volt aztán, a vásárnapján — tegnape-lőtt — uralgott nagy lanyhaság, és gyér népesség is.

* **A Pénz-, és szivartárcza**, mely, mint lapunk 47-ik számában említők, a helyi ref. tanuló ifjuság zene-estélye alkalmával, a pénztárnál maradt, s eddig szerkesztőségünkönél volt, mai napon a helyi t. cz. rendőrséghez tétetett át.

„ **A marosvásárhelyi** ev. ref. főtanoda népessége: 750. Ezek közül, jogászok: 88; bölcsészek: 67; középosztályosok: 347; elemiosztályosok 229; 19. Tanítók száma 26; kik közül szak és osztálytanító 22; műtanító 4. Megjegyzendő, hogy 9 ének, 8 írás, 4 rajzsegéd, s 1 testgyakorlati segéd tanító, a tanítók összegébe tartozván, nem számítottak a tanítók közé. Az alsóbb osztályos növendékek 70 magán tanító vezetése alatt állottak.

* **A nagy-várad-kolozsvári** vasutvonal ünnepélyes megnyitása, július 15-ére van kitűzve Gr. Mikó Imre ő nmlga volt közlekedési miniszter és e vasút teremője, lesz az ünnepély vezetője, mely alkalommal részint a nagyszerű ünnepély, részint a felséges tájak megszemlélésére csak a fővárosból mintegy 150 vendég készül Kolozsvárra, s a vidékről szintén számosan fognak ide jöni. Hír szerint, naponta három vonat indul Kolozsvárról, u. m. reggel személy vonat, mely estére ér Pestre; délben vegyes vonat, mely a n.-várad estí vonathoz csatlakozva, másnap reggel érkezik Pestre, — este pedig egy teher-vonat.

* **Gr. Teleki Miklós**, nyugalmazott udvari tanácsos ur, ki gazdasági ügyei folytán jelenleg városunkban mulat, tanfelügyelői megke-rezés következtében, Sárdon, a sárd-tompa-szlőrinczi községi iskolának, iskola helyiségül, igen alkalmas helyen, egy belső telket ajándék zott. E hazafiai nemes tett nem szorul dicséretre.

* **Elöl víz, hátul tűz.** Nagy Bun köz-ségét a rettentő árvíz után, közelebből — e hó 9-én tűz látogatta meg. Gr. Bethlen Lászlónak egy két lakszobából állott zsellérháza, s 15 öl hosszú ménes színje lett hamuvá.

* **A konstantinápolyi** tűzvészről, melyet mult számunkban mi is említünk, borzasztó részleteket hoznak a lapok. Az iszonyu szerencsétlenség következtében 15,000 család jutott koldusbotra. Oly családok, melyek nem rég jó mód-ban, s kényelemben usztak, ma száraz kenyérrel sem csilapithatják éhségüket, nélkülözik a leg-szükségesebb ruhákat, nincs egy vánkösük, mely-re fejüket lehajthatnák. A roppant pusztításra vonatkozó adatok, még folyvást hézagosak. Az előkerült halottak számát 800-ra teszik, az összes kárt három és fél millióra. A kormány nagy erélyt fejt ki a nyomor enyhítésére, mind-azonáltal eddigelő csak 250,000 frt adakozás je-gyeztetett föl. Egy enyhítő csepp a nyomor ten-gerében.

= **Iparkiállítás Segesvártt.** A segesvári ipar-egylet által, alapszabálya szerint, évenként, a segesvári nyárvásárkor iparkiállítás szokott rendeztetni, melybe a Segesvár városi és széki iparosok készítményei vétettek fel. Ezen iparkiállítás június 26-dikán délelőtt 9 órakor a segesvári iparegylet elnöke által ünnepélyesen megnyitattik, s naponként, reggel 8 órától, déli 12 óráig, és délután 2 órától estve 6 óráig a közönség előtt nyitva áll. Június 28-dikán este 6 órakor pedig bezáratik, mire a segesvári iparegylet, a honi ipar minden barátját ezennel figyelemztetni bátorodik.

* **A marosujvári sóbányában** a három hét előtt kigyuladt tüzet még maig sem sikerült kioltani. A Pestről e célra leérkezett tűzoltók bátorsága is csak gátot vethetett annak. Az oltásnál vizalkalmazásra gondolni sem lehetett, mert a mint a bányatörkők kinyitattak, a bánya mélyében lappangó tűz mindannyiszor lángra lobbant. Ezért az oltó-pór használtatott, s még pedig jó sikerrel, a mennyiben, azóta sem a torkolatoknál, sem egyebütt nem érzik szokatlan meleg.

* **Egy igazhitű indítványa.** Ha a családhatársági propositio dogmává válik, helyes dolog lesz IX. Pius által a kalendarium romanumot revideáltatni, s megtoldani a jövő időkre szóló időjóslatokkal. Mily jó hasznokat vehetik e jóslásoknak azon jámborok, kik e csálhatatlan

prophetia szerint szántnak, vetnek, s takarítanak csűrjökbe.

* **Egy vendéglőben** több schlesvigilakos volt együtt, kik a vén Európát megunva, kivándorolni akartak. Egyik közülök czéljai s kilátásai felől kérdezettvén, ily feleletet adott: „E csoport itt a szükséges fát fogja beszerezni, amott a másik, házakat, s egyéb gazdasági épületeket állít. Azon hóféhér hajn emberek pedig, ki mellesleg mondva apám, az új temetőt fogjuk megnyitni. Köztünk mindenkinek ki van osztva szerepe.“

* **Xántus János** Sarawakból ismét irt egy levelet, mely ápril 29-én kelt s csak pár nap előtt érkezett meg, mutatva a nagy távolságot, melyben e derék természettudós a nemzeti muzeum számára gyűjt. „A rájával — írja e levében — kirándulást tettem a Batang Lupa és Kajang folyókön. A rájáh oly szíves volt, hogy két dájék harczos füstölt fejét is a nemzeti muzeum számára ajándékozta. Ezek azért érdekesek, mert majdnem lehetlen ilyesmit más uton szerezni. sok százados ősi szokás ugyanis a törzseknél, hogy minden leölt ellenség fejét levágják, megfüstölik, a velőt kiégetik belőle s aztán az úgynevezett „fejházban“ függesztik föl, mint diadaljelet. A fejház valóságos várdá, melyet éjjel-nappal katonák őriznek, s némelyikben két-három ezer fej is van. Ha új fej érkezik: van ünnepélyesség, táncz, eszem-iszom. A londoni antropológiai társulat évek óta kér egy ily fejet a rajahtól, de nem kapott tőle. Nekem kedvezett a körülmény. Egy évnegyed előtt ugyanis a Batang Lupa folyónál harcz folyt a déli el-

lenséges dájék törzsek ellen, s két harczost elejtettek, az egyik garawiki törzs ölte le, de fejüket a másik vágta le s füstölé ki. E két törzs most pört indita e miatt a rajah előtt, egyiránt követelve a fejeket. A rajah egyiknek sem adá oda, hanem a mint a pörös felek eltávoztak: azonnal nekem adá muzeumunk számára. Hogy végzi el a felekkel ügyét a rajah: nem tudom; de valószínű, hogy meg fog gyűlni a baja.“

Bécsi börzei árkelet.

(1870. június 21)

5% metalliques	60. 5
5% nemzeti kölcsön	68.70
860 államkölcsön	95.60
Bankrészvény	718.—
Hitelrészvény	254.60
London	119.80
Ezüst	117.50
Arany	5.73 ¹ / ₂
„ 20 frankos	9.66 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	78.—
„ „ magyarh.	80.—
„ „ horvát-slavon	83.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETME NYEK.

(50)

3—3

Női ruha-raktár.

Alólirt, midőn az évek óta irányomban kitüntetett bizalomért a nagyérdemű t. cz. közönségnek hálás köszönetet nyilvánítanék, teljes tisztelettel van szerencsém jelenteni, hogy a rom. kath. plébániához tartozó papi laknak várfelelő oldalán volt

női ruha készitési termemet

a folyó évi ápril 30-án ezen város területén a Deák Ferencz-utczában 276. sz. a. fekvő Pátrubán-féle házhoz tettem át, a hol a legfinomabb selyem- bársony- és posztó kelmékből paletók, köpenyek, sétányruhák, látogatási, estély és bál legkülönbféle változékosságban öltözékek készitését a legizletesb és utolsó divat szerinti menyasszonyi ruhák, pongyola, reggeli és hálóköntösök, ugy minden női munkáknak legkésőbb 24 óra alatti elkészitését, felöltők, szoknyákra ékítéseket és fehéreneműk tödzelését és mindennemű guellirozásokat selyem, tár-látán, szőr- és bársony ruha ékítéseket elvállalok.

Legfőbb törekvésem lévén a finom izlés, gazdag változékosság, ezek felett pedig a pontosság és legjutányosabb ár megszabása által a t. cz. nagyérdemű közönségnek igen becses bizalmát kiérdemelni, — minden igyekezetem oda irányul, hogy ezen irántam eddig is tanusított bizalom szilárduljon.

Ki egyébiránt magamat kegyes pártfogásába ajánlani bátorokdván, becses megrendelésekért esdve, öröklök

alázatos szolgálja,

Sajtos Pál, nő-szabó.

(41)

8—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság K o l o z s v á r t t

Van szerencsénk az erdélyi t. gazda közönségnek tudomására juttatni, hogy a folyó időnyre

a jégkár elleni biztositást

már megkezdettük.

Bizalommal hívjuk fel annál fogva t. feleinket biztosításaikat az idén is társaságunknál tenni meg, általában pedig a t. gazda közönséget a **VICTORIA-hoz csatlakozni** mely:

1. mint erdélyi társaság a *legolcsóbb díjakat szabja* s (nem tekintve a lehető káresetekre) biztosítóinknak

„tiz száztóli“

díj leengedést nyújt már a biztosítás megtételénél;

2. központja közelségénél fogva a károkat *nem csak késedelem nélkül felveheti de azonnal* (esetileg már a helyszínén) *fizetheti is;*

3. aratás, illetőleg szüret utáni lejárati váltókra *is biztosít;*

4. helységekre nézt az eddigittől eltérő *kedvezőbb díjosztályozást* hozott be;

5. *egész községek tömeges jég biztosításainál* a tavalyi rendkívüli kedvezményeket az idén is megadja;

6. a kár felvételi költségeket egészen maga hordozza és végre

7. a jég biztosítással kapcsolatosan azon t. feleknek, kik eddig tűzben nem nálunk biztosítottak, mert ha jég biztosításaikkal együtt tűz biztosításaikat is feladják, ez utobbiak rendes díjából is

tiz százalékot

elenged.

Közelebbi felvilágosítással, szükséges nyomtatványokkal stb. a minden nagyobb helységeken felállított ügynökök készségesen szolgálnak.

A „VICTORIA“ biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt,
(nagy-piacz gr. Kemény S. ház.)